

III

(Andra akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

BESLUT AV EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

nr 464/13/KOL

av den 27 november 2013

om ändring, för nittioförsta gången, av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd genom införandet av ett nytt kapitel om tillämpning, från och med den 1 december 2013, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker med anledning av finanskrisen (2013 års bankriktlinjer)

EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET (NEDAN KALLAD MYNDIGHETEN) HAR ANTAGIT DETTA BESLUT,

med beaktande av artikel 5.2 b i övervakningsavtalet, och

av följande skäl:

Myndigheten anser det nödvändigt att utfärda riktlinjer för reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker med anledning av finanskrisen.

Den 1 juli 2013 antog Europeiska kommissionen ett meddelande om tillämpning, från och med den 1 augusti 2013, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker i samband med finanskrisen ⁽¹⁾.

Meddelandet är också av betydelse för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

En enhetlig tillämpning av reglerna om statligt stöd i EES-avtalet måste garanteras i hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i överensstämmelse med målet att uppnå enhetlighet som fastställs i artikel 1 i EES-avtalet.

Enligt punkt II under rubriken "Allmänt" på sidan 11 i bilaga XV till EES-avtalet ska myndigheten efter samråd med Europeiska kommissionen anta rättsakter som motsvarar dem som antagits av Europeiska kommissionen.

Genom skrivelser av den 14 augusti 2013 och den 14 november 2013 har myndigheten rådfrågat Europeiska kommissionen och Eftastaterna i den aktuella frågan.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Riktlinjerna för statligt stöd ska ändras genom införandet av ett nytt kapitel om tillämpning, från och med den 1 december 2013, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker i samband med finanskrisen (2013 års bankriktlinjer).

Texten till det nya kapitlet finns i bilagan till detta beslut.

⁽¹⁾ EUT C 216, 30.7.2013, s. 1.

Artikel 2

Endast den engelska texten är giltig.

Utfärdat i Bryssel den 27 november 2013.

På Eftas övervakningsmyndighets vägnar

Oda Helen SLETNES

Ordförande

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

Ledamot av kollegiet

BILAGA

DEL VIII – TILFÄLLIGA BESTÄMMELSER OM FINANSKRISEN

Riktlinjer om tillämpningen, från och med den 1 december 2013, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker med anledning av finanskrisen (2013 års bankriktlinjer) ⁽¹⁾**1. INLEDNING**

1. Sedan finanskrisens början har Eftas övervakningsmyndighet (nedan kallad *myndigheten*) antagit fem uppsättningar riktlinjer om statligt stöd (nedan kallade *krisriktlinjer*) samt förlängningsriktlinjer för 2011 och 2012 ⁽²⁾. De har gett detaljerad vägledning om kriterierna för att bedöma huruvida statligt stöd inom europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat *EES*) är förenligt med den inre marknaden i enlighet med artikel 61.3 b i Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat *EES-avtalet*) till finanssektorn under finanskrisen.
2. Krisriktlinjerna skapar en övergripande ram för samordnade åtgärder till stöd för finanssektorn för att säkerställa finansiell stabilitet samtidigt som man minimerar snedvridningen av konkurrensen mellan banker och EES-staterna. De redogör för villkoren för tillgång till statligt stöd och vilka krav som måste uppfyllas för att sådant stöd ska anses som förenligt med EES-avtalet mot bakgrund av de principer för statligt stöd som anges i fördraget. Genom riktlinjerna har regler för statligt stöd som gäller offentligt stöd till finanssektorn uppdaterats regelbundet vid behov för att anpassa dem till krisens utveckling. Den senaste utvecklingen kräver ytterligare uppdatering av krisriktlinjerna.

Rättslig grund

3. Krisriktlinjerna och samtliga enskilda beslut om stödåtgärder och stödordningar som faller inom tillämpningsområdet för dessa riktlinjer antogs på grundval av artikel 61.3 b i EES-avtalet, som undantagsvis tillåter stöd för att avhjälpa en allvarlig störning i en Eftastats ekonomi.
4. Betydande åtgärder har vidtagits sedan krisens början för att avhjälpa svårigheterna inom finanssektorn. Krisens utveckling har krävt en anpassning av vissa bestämmelser i ramlagstiftningen om statligt stöd som rör undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, samtidigt som man undantagsvis inte utesluter möjligheten till betydande offentligt stöd. Trots det exceptionella införandet av finans- och penningpolitiska instrument som bidragit till att krisen inte förvärrats ytterligare är den ekonomiska återhämtningen fortfarande mycket skör och ojämnt fördelad i EES. I vissa medlemsstaterna står finanssektorerna inför nya utmaningar när det gäller tillgång till finansiering på sikt och kvaliteten på tillgångar till följd av den ekonomiska nedgången och minskad offentlig eller privat skuldsättning. Påfrestningarna på finansmarknaderna och risken för mer omfattande negativa spridningseffekter kvarstår.

⁽¹⁾ Meddelande från kommissionen om tillämpning, från och med den 1 augusti 2013, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker i samband med finanskrisen (bankmeddelandet) (EUT C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁽²⁾ Riktlinjer för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet (*riktlinjerna för statligt stöd*), antogs och utfärdades av myndigheten den 19 januari 1994 och offentliggjordes i EGT L 231, 3.9.1994, s. 1, och EES-supplementet nr 32, 3.9.1994, s. 1. Riktlinjerna ändrades senast den 23 oktober 2013. En uppdaterad version av riktlinjerna för statligt stöd finns på myndighetens webbplats <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>. I del VIII i riktlinjerna för statligt stöd anges tillfälliga regler för den finansiella krisen i följande uppsättning av krisriktlinjerna:

1. Tillämpning av reglerna om statligt stöd på åtgärder till förmån för finansinstitut (bankriktlinjerna) (EUT L 17, 20.1.2011, s. 1 och EES-supplementet nr 3, 20.1.2011, s. 1).
2. Rekapitalisering av finansinstitut under den rådande finanskrisen (*rekapitaliseringsriktlinjerna*) (EUT L 17, 20.1.2011, s. 1, och EES-supplementet nr 3, 20.1.2011, s. 1).
3. Tillfällig ram för statliga stödåtgärder för att främja tillgången till finansiering i den aktuella finansiella och ekonomiska krisen (*riktlinjer för en tillfällig ram*) (EUT L 17, 20.1.2011, s. 1, och EES-supplementet nr 3, 20.1.2011, s. 1).
4. Behandlingen av värdeminskade tillgångar inom EES banksektor (*riktlinjer för behandling av värdeminskade tillgångar*) (EUT L 23, 27.1.2011, s. 31, och EES-supplementet nr 4, 27.1.2011, s. 1).
5. Återställandet av lönsamheten och bedömningen av omstruktureringsåtgärder inom finanssektorn under den rådande krisen enligt reglerna om statligt stöd (*riktlinjer för omstrukturering*) (EUT L 282, 24.10.2013, s. 72, och EES-supplement nr 58, 24.10.2013, s. 1).
Riktlinjerna för finanskrisen förlängdes två gånger, under 2011 (*2011 års förlängningsriktlinjer*) (EUT L 332, 15.12.2011, s. 20, och EES-supplement nr 67, 15.12.2011, s. 7) och under 2012 (*2012 års förlängningsriktlinjer*) (EUT L 282, 24.10.2013, s. 72, och EES-supplement nr 58, 24.10.2013, s. 1).

5. De ihållande spänningarna på marknaderna för statspapper visar tydligt hur volatiliteten på finansmarknaderna fortsätter. Den höga nivån av ömsesidigt beroende och ömsesidiga kopplingar inom finanssektorn i EES fortsätter att ge upphov till oro för smittorisk på marknaden. Den höga graden av instabilitet på finansmarknaderna och osäkerheten om de ekonomiska utsikterna och den åtföljande ihållande risken för en allvarlig störning av ekonomin i Eftastaterna gör det motiverat att ha kvar ett skyddsnät i form av en möjlighet för Eftastaterna att bevilja krisrelaterade stödåtgärder på grundval av artikel 61.3 b i EES-avtalet med avseende på finanssektorn.
6. Under dessa förhållanden med ihållande påfrestningar på finansmarknaderna och med tanke på risken för mer omfattande negativa spridningseffekter anser myndigheten att villkoren för tillämpning av artikel 61.3 b i EES-avtalet på statligt stöd inom finanssektorn fortfarande är uppfyllda. Detta undantag kan dock bara tillämpas så länge som krissituationen fortsätter, och ger upphov till verkliga exceptionella omständigheter där hela den finansiella stabiliteten är hotad.

Finansiell stabilitet som ett övergripande mål

7. I sina åtgärder mot finanskrisen och i riktlinjerna har myndigheten haft finansiell stabilitet som övergripande målsättning, samtidigt som den har sett till att statligt stöd och snedvridning av konkurrensen mellan banker och i olika EES-stater begränsas till ett minimum. Finansiell stabilitet medför ett behov av att förebygga allvarliga negativa spridningseffekter för resten av banksystemet som skulle kunna uppstå vid ett kreditinstituts obestånd och ett behov av att garantera att banksystemet som helhet fortsätter att ställa tillräcklig utlåning till förfogande för realekonomin. Finansiell stabilitet har fortfarande central betydelse för myndighetens bedömning av statligt stöd till finanssektorn på grundval av dessa riktlinjer. Myndigheten ska genomföra sin bedömning med hänsyn till krisens utveckling från ett akut och systemövergripande nödläge till en situation med mer fundamentala ekonomiska problem inom delar av EES, med en motsvarande större risk för fragmentering av EES-marknaden.
8. Detta övergripande mål återspeglas inte bara i möjligheterna för banker i svårigheter att få tillgång till statligt stöd om det är nödvändigt med tanke på den finansiella stabiliteten, utan även när det gäller hur omstruktureringsplaner bedöms. Det måste framhållas i detta sammanhang att finansiell stabilitet inte kan säkerställas utan en sund finanssektor. Planer för kapitalanskaffning måste därför bedömas i nära samarbete med behörig tillsynsmyndighet för att säkerställa att ekonomisk lönsamhet kan återskapas inom en rimlig tidsperiod och på solid och varaktig grund. Om så inte sker bör det institut som hamnat på obestånd avvecklas under ordnade former.
9. När myndigheten tillämpar reglerna om statligt stöd på enskilda fall tar den hänsyn till den makroekonomiska miljö som påverkar både bankernas lönsamhet och behovet för realekonomin i en viss Eftastat av fortsatt tillgång till krediter från sunda banker. Myndigheten kommer i sin bedömning av bankers omstruktureringsplaner fortsättningsvis beakta de specifika förhållandena för varje institution och Eftastat. Den kommer i synnerhet att göra en proportionalitetsbedömning av bankernas lönsamhet på lång sikt, om behovet av statligt stöd beror på stats-skuldkrisen och inte är ett resultat av alltför stor risktagning^(?). Vidare kommer myndighetens bedömning att återspegla behovet av att upprätthålla lika villkor på hela den inre marknaden, särskilt med hänsyn till hur ansvarsfördelningen utvecklas inom EES.
10. Dessutom åtar sig myndigheten, om stora delar av en Eftastats finanssektor behöver omstruktureras, att tillämpa en samordnad strategi i sin bedömning av enskilda bankers omstruktureringsplaner som en systemövergripande insats. Myndigheten har gått in för denna strategi i synnerhet för de Eftastater som genomför ett program för ekonomisk anpassning. Därmed bör myndigheten särskilt beakta de sammanlagda effekterna av omstruktureringen av enskilda institutioner på sektornivå (t.ex. vad gäller marknadsstruktur) och på ekonomin som helhet, särskilt vad gäller problemet med att förse realekonomin med tillräcklig utlåning på en solid och varaktig grund.
11. I sin bedömning av ansvarsfördelning och åtgärder för att begränsa snedvridning av konkurrensen bedömer myndigheten genomförbarheten av de föreslagna åtgärderna, bland annat vad gäller avyttringar, och hur de påverkar marknadsstruktur och inträdeshinder. Myndigheten ska samtidigt se till att lösningar som tagits fram i ett visst fall eller en viss Eftastat är förenliga med målet att förhindra betydande asymmetrier mellan EES-staterna som skulle kunna fragmentera EES-marknaden ytterligare och orsaka finansiell instabilitet och därmed hindra den ekonomiska återhämtningen i EES.

^(?) Se 2011 års förlängningsriktlinjer, punkt 14.

Utveckling av regelverket och behov av översyn av krisriktlinjerna

12. Sedan krisens början har unionen genomfört ett antal institutionella och rättsliga ändringar som syftar till att stärka finanssektorns återhämtningsförmåga samt förebygga, hantera och lösa bankkriser på ett bättre sätt. Europeiska rådet har enats om att ta ytterligare initiativ för att ge den ekonomiska och monetära unionen en solidare grund att stå på genom att skapa en bankunion, där det första steget är att införa en gemensam tillsynsmekanism och en gemensam rekonstruktionsmekanism för kreditinstitut som är etablerade i en EU-medlemsstat som deltar i den gemensamma tillsynsmekanismen. EU-medlemsstaterna har också kommit överens om att inrätta en stabilitetsmekanism genom vilken finansiella resurser vid behov ska kunna ges till medlemmarna och deras banker. Vid tidpunkten för antagandet av dessa riktlinjer har inget beslut fattats om eventuell inblandning av Eftastaterna i EES i de initiativ genom vilka bankunionen inrättas ⁽⁴⁾.
13. Dessa åtgärder omfattar oundvikligen en viss grad av infasning, till exempel för att lagstiftning ska hinna träda i kraft eller rekonstruktionsfonder byggas upp. En del av åtgärderna kommer enbart att gälla euroområdet. Under tiden har ökande skillnader i den ekonomiska återhämtningen i EES, behovet av att minska och konsolidera de offentliga och privata skulderna och förekomsten av svaga punkter inom finanssektorn lett till ihållande spänningar på finansmarknaderna och fragmentering med ökande snedvridning på EES-marknaden. EES-marknadens integritet måste därför skyddas genom ett förstärkt system för statligt stöd. En anpassning av riktlinjerna för finanskrisen kan bidra till en smidig övergång till det framtida systemet enligt kommissionens förslag till direktiv för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut ⁽⁵⁾ genom att ge större klarhet för marknaderna. De anpassade riktlinjerna för finanskrisen kan också garantera en mer beslutsam omstrukturering och ökad ansvarsfördelning på hela EES-marknaden för alla banker som får statligt stöd.
14. Kontrollen av det statliga stöd som ges finanssektorn samverkar ibland med det ansvar som åligger tillsynsmyndigheterna i Eftastaterna. I vissa fall kan tillsynsmyndigheterna exempelvis kräva anpassningar i frågor som gäller företagsstyrning och ersättningspraxis, som för banker som får statligt stöd ofta också anges i omstruktureringsplaner. I sådana fall kan samordning mellan myndigheten och de behöriga tillsynsmyndigheterna vara viktigt, samtidigt som myndigheten dock behåller sin exklusiva behörighet när det gäller kontrollen av statligt stöd. Med tanke på det reglerings- och tillsynslandskap som håller på att ta form i EES och särskilt i euroområdet kommer myndigheten att upprätthålla nära förbindelser med tillsynsmyndigheter (vilket den redan gör) för att säkerställa ett smidigt samspel mellan alla berörda myndigheters olika roller och ansvarsområden.

Ansvarsfördelning

15. I krisriktlinjerna sägs det tydligt att de allmänna principerna för kontroll av statligt stöd fortsätter att gälla även under finanskrisen. För att begränsa snedvridningen av konkurrensen mellan banker och EES-stater på den inre marknaden och hindra ett överdrivet risktagande bör stödet framför allt begränsas till vad som är absolut nödvändigt, och stödmottagaren bör lämna ett lämpligt eget bidrag till omstruktureringkostnaderna. Banken och dess kapitalägare bör i största möjliga utsträckning bidra med egna medel till omstruktureringen ⁽⁶⁾. Statligt stöd bör beviljas på villkor som innebär en lämplig fördelning av bördan mellan dem som investerat i banken.
16. Sedan krisens början har myndigheten, när den granskar om stöd till banker är förenligt med EES-marknaden, krävt minst en miniminivå i fråga om ansvarsfördelning i förhållande till det stödbelopp som ges till dessa banker, särskilt genom att de täcker förluster med tillgängligt kapital och betalar en rimlig ersättning för det statliga ingripandet. Dessutom har den för att förhindra utflöde av medel infört regler om återköp av hybridinstrument och ett kupong- och utdelningsförbud. Myndigheten har dock inte på förhand fastställt några tröskelvärden för egna bidrag eller några ytterligare krav ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ De initiativ genom vilka bankunionen inrättas utformades i första hand för euroområdet, eftersom medlemmarna i euroområdet har flera gemensamma instrument men ingen delad tillsyn. EU-medlemsstaterna utanför eurozonen kommer dock att kunna delta om de så önskar. Det är oklart i vilken utsträckning EU-medlemsstaterna utanför euroområdet kan besluta om att delta i dessa initiativ. Vad gäller Eftastaterna i EES har Eftas arbetsgrupp för finansiella tjänster följt EU:s utveckling med stort intresse och den har fått information från EU om bankunionen. Ingen diskussion har hittills ägt rum om eventuell inblandning av Eftastaterna.

⁽⁵⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2012) 280 final, 6 juni 2012). Eftas arbetsgrupp för finansiella tjänster följer noga utvecklingen inom EU. Det verkar som om detta förslag kan anses vara relevant för EES och därför sannolikt kommer att införlivas med EES-avtalet när det har antagits av EU.

⁽⁶⁾ Se t.ex. punkt 22 i omstruktureringsriktlinjerna.

⁽⁷⁾ Se ovan, punkt 24.

17. Under de första faserna av krisen gick EES-staterna generellt inte utöver de minimikrav som föreskrivs i reglerna för statligt stöd vad gäller på förhand fastställd ansvarsfördelning, och långivarna behövde inte bidra till att rädda kreditinstitut för att säkra den finansiella stabiliteten.
18. Statsskuldskrisen har emellertid gjort klart att en sådan politik inte kunde säkerställa finansiell stabilitet på lång sikt, särskilt inte för EES-stater där kostnaden för räddning av banker väsentligt försvagat de offentliga finanserna. Vissa EES-stater var faktiskt tvungna att gå längre än minimikraven i reglerna om statligt stöd och genom att införa nya rättsliga ramar tillämpa strängare krav när det gäller på förhand fastställd ansvarsfördelning. Denna utveckling har lett till skillnader mellan EES-staterna vad gäller synen på ansvarsfördelning. Vissa medlemsstater har nämligen begränsat sig till minimikraven enligt reglerna om statligt stöd medan andra har gått längre än dessa krav och krävt att investerare och långgivare ska dela på ansvaret (s.k. *bail-in*). Sådana skillnader mellan EES-stater i synen på ansvarsfördelning har lett till olika finansieringskostnader mellan banker beroende på den upplevda sannolikheten för delning av ansvaret som en funktion av en EES-stats finanspolitiska styrka. De utgör ett hot mot EES-marknadens integritet och riskerar att undergräva de lika konkurrensvillkor som kontrollen av det statliga stödet syftar till att skydda.
19. Mot bakgrund av denna utveckling bör minimikraven för ansvarsfördelning skärpas. Innan en bank beviljas något som helst omstruktureringsstöd, oavsett om det är fråga om rekapitalisering eller övertagande av värdeminskade tillgångar, bör alla kapitalgenererande åtgärder prövas, bland annat konvertering av mindre prioriterade skulder, under förutsättning att grundläggande rättigheter respekteras och den finansiella stabiliteten inte äventyras. Eftersom omstruktureringsstöd behövs för att förhindra en eventuell oordnad avveckling av en bank, bör dessa åtgärder gällande ansvarsfördelning respekteras, oavsett bankens ursprungliga solvenssituation, för att minska stödet till ett minimum. Därför måste Eftastaterna, innan omstruktureringsstöd ges till en bank, säkerställa att bankens aktieägare och innehavare av mindre prioriterade fordringar ordnar med det erforderliga bidraget eller skapar den nödvändiga rättsliga ramen för att få sådana bidrag.
20. I princip beror tillämpningen av åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen på graden av ansvarsfördelning, och hänsyn tas även till utvecklingen när det gäller hur stort ansvar som ska bäras av stödmottagande banker i EES. Under i övrigt lika förhållanden innebär en ökad ansvarsfördelning därför ett minskat behov av åtgärder mot snedvridning av konkurrensen. Under alla omständigheter bör åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen dimensioneras på ett sådant sätt att man i möjligaste mån närmar sig den marknadssituation som skulle ha rått om stödmottagaren hade lämnat marknaden utan stöd.

Effektiv omstrukturering och ytterligare modernisering av ramen

21. Samtidigt som det är nödvändigt att behålla vissa stödfaciliteter för banker för att avhjälpa den fortsatta turbulensen på finansmarknaderna bör vissa förfaranden och villkor förbättras och vidareutvecklas. Det är också nödvändigt att gå vidare med det arbete för att anpassa den rättsliga ramen till marknadsutvecklingen som inleddes i juni 2010 med en höjning av garantiavgiften ⁽⁸⁾ och fortsatte med 2011 års förlängningsriktlinjer ⁽⁹⁾.
22. 2008 års bankriktlinjer gjorde det möjligt för Eftastaterna att införa särskilda räddningsprogram samtidigt som möjligheten till engångsinsatser behölls. Med beaktande av krisens omfattning och det allmänt urholkade förtroendet inom hela finanssektorn i EU, som bland annat lett till sinande utlåning mellan banker, beslutade myndigheten att godkänna alla nödvändiga åtgärder som Eftastaterna vidtar för att bevara stabiliteten i det finansiella systemet, däribland räddningsaktioner och rekapitaliseringsordningar. Det tillfälliga godkännandet av undsättningsstöd både i form av garantier och rekapitalisering och åtgärder för övertagande av värdeminskade tillgångar lyckades förhindra panik och stärkte marknads förtroende.
23. Under de förändrade marknadsförhållanden som råder finns det emellertid ett mindre behov av strukturella räddningsåtgärder som endast beviljas på grundval av en preliminär bedömning som baseras på premissen att praktiskt taget alla banker måste räddas och som skjuter upp en djupgående bedömning av omstruktureringsplanen till ett senare skede. Denna strategi hindrade visserligen finanssektorn från att kollapsa helt och hållet, men enskilda

⁽⁸⁾ Se avsnitt 1.2 i myndighetens riktlinjer för den tillfälliga ramen och hänvisningen i GD Konkurrens arbetsdokument från den 30 april 2010, *Tillämpningen av reglerna för statligt stöd på statliga garantiordningar som omfattar banksskuld som ska utfärdas efter den 30 juni 2010*.

⁽⁹⁾ I meddelandet införs kravet på att en omstruktureringsplan ska lämnas in för alla banker som gynnas av statligt stöd i form av åtgärder för att uppbringa kapital eller åtgärder för övertagande av värdeminskade tillgångar, oavsett stödbelopp.

stödmottagare dröjde ofta med att vidta åtgärder för omstrukturering. Dröjsmål med att ta itu med bankernas problem har i vissa fall stått skattebetalarna dyrt. I dessa riktlinjer fastställs principen att rekapitalisering och övertagande av osäkra tillgångar kommer att godkännas först när bankens omstruktureringsplan har godkänts. Denna strategi garanterar att stödbeloppet är exaktare dimensionerat, att orsakerna till bankens problem har identifierats och åtgärdats redan på ett tidigt stadium och att den finansiella stabiliteten garanteras. Garantiordningar kommer att finnas tillgängliga även i fortsättningen för att tillhandahålla likviditet till banker. Sådana ordningar kan emellertid bara fungera som ett sätt att tillhandahålla likviditet till banker utan ett kapitalunderskott enligt den behöriga tillsynsmyndighetens definition ⁽¹⁰⁾.

24. I dessa riktlinjer anges de ändringar som måste göras av förenlighetsparametrarna för krisrelaterat statligt stöd till banker från och med den 1 december 2013. Dessa riktlinjer
- ersätter 2008 års bankriktlinjer och ger vägledning om förenlighetskriterierna för likviditetsstöd,
 - anpassar och kompletterar riktlinjerna om rekapitalisering respektive värdeminskade tillgångar,
 - kompletterar omstruktureringsriktlinjerna genom att ge närmare vägledning om ansvarsfördelningen mellan aktieägare och innehavare av efterställda fordringar,
 - fastställer principen att ingen rekapitaliseringsåtgärd eller åtgärd för att skydda tillgångar kan beviljas utan förhandsgodkännande av en omstruktureringsplan, samt föreslå ett förfarande för permanent godkännande av sådana åtgärder,
 - ge vägledning om förenlighetskraven för avvecklingsstöd.

2. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

25. Myndigheten kommer att tillämpa de principer som anges i dessa riktlinjer och alla krisriktlinjer ⁽¹¹⁾ på "kreditinstitut" (även kallade *banker*) ⁽¹²⁾. Kreditinstitut uppvisar en hög grad av beroendeförhållanden genom att en ordnad konkurs i ett kreditinstitut kan ha en starkt negativ effekt på det finansiella systemet som helhet. Kreditinstitut är mottagliga för plötsliga ras i förtroendet som kan få allvarliga konsekvenser för deras likviditet och solvens. Ett nödläge i ett enda komplext institut kan leda till systemisk stress inom finanssektorn, vilket i sin tur kan ha en starkt negativ effekt på ekonomin som helhet, t.ex. genom kreditinstitutens roll som utlånare till realekonomin, och kan därför äventyra den finansiella stabiliteten.
26. Myndigheten kommer vid behov att tillämpa de principer som anges i dessa riktlinjer och alla krisriktlinjer även på försäkringsbolag i den mening som avses i artikel 6 i rådets direktiv 73/239/EEG ⁽¹³⁾, artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG ⁽¹⁴⁾ eller artikel 1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁰⁾ *Behörig tillsynsmyndighet*: en behörig nationell myndighet som utsetts av de deltagande EES-staterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (EUT L 177, 30.6.2006, s. 1), som anpassats till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 65/2008 (EUT L 257, 25.9.2008, s. 27, och EES-supplement nr 58, 25.9.2008, s. 9) eller Europeiska centralbanken i dess övervakande uppgifter som fastställs i artikel 1 i kommissionens förslag till rådsförordning om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut för kreditinstitut som är etablerade i en medlemsstat som deltar i den gemensamma tillsynsmekanismen. När det gäller kommissionens förslag till rådets förordning som avses ovan följer Eftas arbetsgrupp för finansiella tjänster noga utvecklingen inom EU.

⁽¹¹⁾ Se fotnot 2.

⁽¹²⁾ Enligt definitionen i artikel 4.1 i direktiv 2006/48/EG, som anpassats till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 65/2008 (se fotnot 10 för uppgift om offentliggörande).

⁽¹³⁾ Rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring (EGT L 228, 16.8.1973, s. 3), som anpassats till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 78/2011 (EUT L 262, 6.10.2011, s. 45, och EES-supplement nr 54, 6.10.2011, s. 57).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring (EGT L 345, 19.12.2002, s. 1), som anpassats till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 60/2004 (EUT L 277, 26.8.2004, s. 172, och EES-supplement nr 43, 26.8.2004, s. 156).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv nr 98/78/EG av den 27 oktober 1998 om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp (EGT L 330, 5.12.1998, s. 1), som anpassats till EES-avtalet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 95/1999 av den 16 juli 1999 (EGT L 296, 23.11.2000, s. 61, och EES-supplement nr 55, 23.11.2000, s. 160).

27. Allt stöd till sådana institut som inrättats i enlighet med en Eftastats lagstiftning, inbegripet dotterbolag till sådana institut, och som har betydande verksamhet i en Eftastat eller EU-medlemsstat kommer att undersökas inom ramen för dessa riktlinjer.

3. REKAPITALISERING OCH ÖVERTAGANDE AV VÄRDEMINSKADE TILLGÅNGAR

28. Åtgärder för rekapitalisering och övertagande av värdeminskade tillgångar vidtas vanligtvis för att täcka ett kapitalunderskott. Med ett "kapitalunderskott" avses i dessa riktlinjer ett kapitalunderskott som fastställts genom ett kapitaltest, ett stresstest, en utredning av tillgångars kvalitet eller en motsvarande åtgärd inom EES, euroområdet eller på nationell nivå, i förekommande fall bekräftat av behörig tillsynsmyndighet. Sådant offentligt stöd är i regel av permanent slag och är svårt att upphäva.
29. Med tanke på att sådana åtgärder i praktiken är oåterkalleliga och med hänsyn till de statsfinansiella konsekvenserna för de beviljande Eftastaterna och mot bakgrund av myndighetens beslutspraxis under krisen, kan myndigheten i princip endast tillåta dem om den berörda Eftastaten kan visa att allt har gjorts för att begränsa ett sådant stöd till ett minimum. I detta syfte uppmanas Eftastaterna att lämna in en kapitalanskaffningsplan före eller som en del av en omstruktureringsplan. En kapitalanskaffningsplan ska framför allt omfatta att banken vidtar åtgärder för att skaffa fram kapital och att aktieägare och innehavare av efterställda fordringar vidtar eventuella åtgärder för att dela bördan.
- 30.) En kapitalanskaffningsplan, tillsammans med en grundlig översyn av kvaliteten på bankens tillgångar och en framåtblickande bedömning av kapitaltäckningsgraden, bör göra det möjligt för Eftastaten att, tillsammans med myndigheten och den behöriga tillsynsmyndigheten, avgöra det exakta (kvarstående) kapitalunderskottet för en bank som behöver finansieras med statligt stöd. Sådana kvarstående kapitalunderskott som behöver finansieras med statligt stöd kräver att en omstruktureringsplan lämnas in.
31. Omstruktureringsplanen med omstruktureringsstöd kommer, med undantag för kraven på kapitalanskaffning och ansvarsfördelning, som måste ingå i kapitalanskaffningsplanen som ingår i punkterna 32–34, lämnas in före eller som en del av omstruktureringsplanen, även fortsättningsvis att bedömas på grundval av riktlinjerna om omstrukturering.

3.1 ÅTGÄRDER MOT KAPITALUNDERSKOTT – FÖRHANDSANMÄLAN OCH ANMÄLAN AV OMSTRUKTURERINGSSTÖD

32. Så snart ett kapitalunderskott som sannolikt kommer att leda till en begäran om statligt stöd har identifierats bör alla åtgärder för att minimera kostnaderna för att avhjälpa underskottet för den berörda Eftastaten genomföras. I detta syfte uppmanas Eftastaterna att inleda kontakter med myndigheten före anmälan. Under loppet av dessa frivilliga kontakter före anmälan kommer myndigheten att visa hur man ser till att omstruktureringsstödet är förenligt med den inre marknaden och särskilt hur kraven på ansvarsfördelningen ska uppfyllas i enlighet med reglerna för statligt stöd. Grunden för förhandsanmälan kommer att vara en kapitalanskaffningsplan som har utarbetats av Eftastaten och banken och tillstyrkts av den behöriga tillsynsmyndigheten. Kapitalanskaffningsplanen bör
- omfatta en förteckning över de kapitalanskaffningsåtgärder som banken ska genomföra och (eventuella) åtgärder för ansvarsfördelning för aktieägare och innehavare av efterställda fordringar,
 - omfatta spärrar som hindrar ett utflöde av medel ur banken, vilket skulle kunna hända t.ex. om banken förvärvar andelar i andra företag eller betalar utdelning eller kuponger.
33. Eftastaten bör tillhandahålla en detaljerad beskrivning av den metod och de uppgifter som används för att fastställa kapitalunderskottet, och de ska vara validerade av den behöriga tillsynsmyndigheten. Metoden ska redovisas per affärssegment.
34. När kapitalanskaffningsplanen lämnats in och resultaten av översynen av kvaliteten på bankens tillgångar införlivats och en framåtblickande bedömning av kapitaltäckningsgraden gjorts måste Eftastaten fastställa det kvarstående kapitalunderskottet som måste täckas med statligt stöd. Myndigheten kommer att erbjuda Eftastaten en möjlighet att diskutera omstruktureringsplanen innan den anmäls. När samförstånd har nåtts om omstruktureringsplanen kan Eftastaten lämna in en formell anmälan av omstruktureringsplanen. Myndigheten kommer att godkänna en rekapitaliseringsåtgärd eller en åtgärd som gäller värdeminskade tillgångar som omstruktureringsstöd först när samförstånd har nåtts om omstruktureringsplanen.

3.1.1 Bankens åtgärder för kapitalanskaffning

35. I samband med den kapitalanskaffningsplan som tillstyrks av den behöriga tillsynsmyndigheten bör stödmottagaren identifiera och i möjligaste mån, utan att äventyra lönsamheten, genomföra alla kapitalanskaffningsåtgärder som kan genomföras. Dessa åtgärder bör särskilt omfatta följande:
- Nyemissioner.
 - Frivillig konvertering av efterställda skuldinstrument till eget kapital på grundval av ett riskrelaterat incitament.
 - Skuldförvaltning som i princip bör vara kapitalgenererande till 100 % om kapitalunderskottet inte kan bemästras fullständigt och det därför behövs statligt stöd.
 - Kapitalgenererande försäljning av tillgångar och portföljer.
 - Värdepapperisering av portföljer för att generera kapital från annan verksamhet än kärnverksamheten.
 - Innehållande av vinstmedel.
 - Andra åtgärder som minskar kapitalbehovet.
36. Om de identifierade åtgärderna nämns i kapitalanskaffningsplanen som åtgärder som inte kan genomföras inom sex månader efter det att planen lämnats in, kommer myndigheten att samråda med den behöriga tillsynsmyndigheten för att avgöra om den bör betrakta de föreslagna åtgärderna som kapitalanskaffningsåtgärder.
37. Det bör finnas incitament för bankernas ledning att genomföra en långtgående omstrukturering under goda tider och därmed minska behovet av statligt stöd. Det vill säga om tillgripandet av statligt stöd rimligtvis kunde ha undvikits genom snabba och ändamålsenliga åtgärder från ledningens sida bör varje enhet som är beroende av statligt stöd för omstrukturering eller ordnad avveckling normalt sett byta ut bankens verkställande direktör, samt vid behov även andra styrelseledamöter.
38. Av samma skäl bör sådana enheter tillämpa en strikt policy vad gäller ledningens löner. Detta kräver ett tak för ersättningen till företagsledningen i kombination med incitament för att se till att banken genomför sin omstruktureringsplan mot hållbara och långsiktiga företagsmål. Varje bank som får statligt stöd i form av rekapitaliseringsåtgärder eller åtgärder för övertagande av värdeminskade tillgångar bör begränsa den totala ersättningen till personalen, inklusive styrelseledamöter och företagsledning, till en lämplig nivå. Detta tak för totala ersättningar bör omfatta alla möjliga fasta och rörliga komponenter och pensioner samt ligga i linje med artiklarna 93 och 94 i EU:s kapitalkravsdirektiv (CRD IV) ⁽¹⁶⁾.

Den totala ersättningen till sådana enskilda personer får därför vara högst 15 gånger högre än den nationella genomsnittliga lönen i den Eftastat där det stödmottagande företaget har bildats ⁽¹⁷⁾ eller 10 gånger genomsnittslönen för anställda i den stödmottagande banken.

Begränsningarna av ersättningarna ska gälla till och med utgången av omstruktureringsperioden eller till dess att banken har betalat tillbaka det statliga stödet, beroende på vilket som inträffar först.

39. Varje bank som får statligt stöd i form av rekapitaliseringsåtgärder eller åtgärder för övertagande av värdeminskade tillgångar bör i princip inte betala större avgångsvederlag än vad som krävs i lag eller avtal.

3.1.2 Ansvarsfördelning: aktieägare och innehavare av efterställda fordringar

40. Statligt stöd kan leda till överdrivet risktagande och undergräva marknadsdisciplinen. För att minska ett överdrivet risktagande bör stöd endast ges på villkor som omfattar en lämplig ansvarsfördelning mellan befintliga investerare.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338). Rättsakten har inte införlivats i EES-avtalet.

⁽¹⁷⁾ Enligt uppgifter som OECD publicerat på sin webbplats under rubriken *Average Annual Wages in constant prices for the last available year* (genomsnittliga årslöner i fasta priser för det senaste år för vilket uppgifter finns), <http://stats.oecd.org/Index.aspx>.

41. En lämplig ansvarsfördelning omfattar vanligtvis, efter det att förlusterna först absorberats av eget kapital, bidrag från innehavare av hybridkapital och innehavare av efterställda lån. Innehavare av hybridkapital och innehavare av efterställda lån måste bidra till att minska kapitalunderskottet i största möjliga utsträckning. Sådana bidrag kan utgöras antingen av en omräkning till kärnprimärkapital⁽¹⁸⁾ eller av en nedskrivning av kapitalbeloppet av instrumenten. Under alla omständigheter måste utbetalningar från stödmottagaren till innehavarna av sådana värdepapper förhindras så långt det är möjligt enligt lag.
42. Myndigheten kommer inte att kräva något bidrag från innehavare av prioriterade skulder (särskilt inte från försäkrade insättningar, oförsäkrade insättningar, obligationer och övriga prioriterade skulder) som ett obligatoriskt inslag i ansvarsfördelningen enligt reglerna om statligt stöd, vare sig genom omvandling till kapital eller genom nedskrivning av instrumenten.
43. Om kapitaltäckningskvoten för den bank som lider av det konstaterade kapitalunderskottet fortfarande ligger över den miniminivå som EES-reglerna föreskriver bör banken normalt sett kunna återställa kapitalpositionen på egen hand, särskilt genom kapitalanskaffningsåtgärder som anges i punkt 35. Om det inte finns några andra möjligheter, till exempel andra tillsynsåtgärder såsom tidiga interventionsåtgärder eller andra korrigerande åtgärder för att råda bot på det underskott som bekräftats av den behöriga tillsyns- eller rekonstruktionsmyndigheten ska det efterställda lånet omvandlas till eget kapital, i princip innan statligt stöd beviljas.
44. I fall där banken inte längre uppfyller de lagstadgade minimikapitalkraven ska efterställda skulder omvandlas eller skrivas ned, i princip innan statligt stöd beviljas. Statligt stöd får inte beviljas innan eget kapital, hybridkapital och efterställda skulder i full utsträckning har bidragit till att uppväga eventuella förluster.
45. Ett undantag från kraven i punkterna 43 och 44 kan göras om genomförandet av dessa åtgärder skulle äventyra den finansiella stabiliteten eller leda till orimliga resultat. Detta undantag kan omfatta fall där det stödbelopp som ska tas emot är litet i förhållande till bankens riskvägda tillgångar och kapitalunderskottet har minskat avsevärt i synnerhet genom kapitalanskaffningsåtgärder som avses i punkt 35. Oproportionerliga resultat eller ett hot mot den finansiella stabiliteten skulle också kunna hanteras genom en omprövning av i vilken ordning åtgärder för att avhjälpa kapitalunderskottet vidtas.
46. I samband med genomförandet av punkterna 43 och 44 bör principen "inte sämre villkor för borgenär"⁽¹⁹⁾ följas. Efterställda fordringshavare bör således inte få mindre i ekonomiska termer än vad deras instrument skulle ha varit värt om inget statligt stöd beviljats.

3.1.3 Förhindra utflöde av medel före ett beslut om omstrukturering

47. För att begränsa stödet till vad som är absolut nödvändigt måste utflöde av medel förhindras i ett så tidigt skede som möjligt. Myndigheten anser därför att banken bör vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att kunna behålla sina medel från den tidpunkt då kapitalbehovet är känt eller borde ha varit känt för banken. Framför allt får institut som har konstaterat eller borde ha konstaterat ett kapitalbehov från och med denna tidpunkt
 - a) inte betala utdelning på aktier eller kuponger på hybridkapitalinstrument (eller andra instrument för vilka kupongbetalningar är diskretionära),
 - b) inte köpa tillbaka sina egna aktier eller hybridkapitalinstrument under omstruktureringsperioden utan förhandsgodkännande från myndigheten, och
 - c) inte köpa tillbaka hybridkapitalinstrument såvida inte åtgärden, eventuellt i kombination med andra åtgärder, gör det möjligt för institutionen att fullt ut absorbera sitt kapitalunderskott och sker tillräckligt nära rådande marknadsnivåer⁽²⁰⁾ och högst 10 % över marknadspriset. Eventuella återköp måste godkännas på förhand av myndigheten.
 - d) inte utföra några kapitalförvaltningstransaktioner utan förhandsgodkännande från myndigheten,
 - e) inte tillämpa aggressiva affärsmetoder, och

⁽¹⁸⁾ Enligt definitionen i artikel 26 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1). Förberedelse för införlivandet av lagen pågår inom Efta.

⁽¹⁹⁾ Detta kan uppnås till exempel genom att ett holdingbolag bildas. Äganderätten till banken skulle upptas på tillgängssidan i holdingbolagets balansräkning, medan eget kapital, hybridkapital och efterställd skuld som fanns i banken före de statliga ingripandena utgör skuldsidan i holdingbolagets balansräkning med samma mönster vad gäller förmånsrätt som banken hade före det statliga ingripandet.

⁽²⁰⁾ Om återköpet exempelvis sker med ett tvåsiffrigt avdrag från marknadspriset i procentenheter av det nominella värdet (eller, om det inte finns någon marknad, ett approximativt värde för marknadspriset) för att generera vinst, eller om återköpet är en del av ett utbyte som ger det berörda kreditinstitutet kapital av bättre kvalitet som minskar underskottet.

- f) inte förvärva en andel i ett företag, oavsett om det är en tillgång eller en överföring. Detta krav omfattar inte i) förvärv som sker i samband med normal bankverksamhet vid förvaltningen av befintliga fordringar gentemot företag i svårigheter, och ii) förvärv av andelar i företag förutsatt att inköpspriset är mindre än 0,01 % av den senast tillgängliga balansomslutningen för det berörda institutet vid den tidpunkten och att de kumulativa uppköpspriser som betalats för samtliga sådana förvärv från och med den tidpunkten fram till utgången av omstruktureringsperioden är mindre än 0,025 % av institutets senaste tillgängliga balansomslutning vid den tidpunkten, iii) förvärv av ett företag, efter myndighetens godkännande, om det undantagsvis är nödvändigt för att återställa den finansiella stabiliteten eller för att säkerställa effektiv konkurrens,
- g) inte göra reklam med hänsyftning på statligt stöd och inte tillämpa en aggressiv affärsstrategi som den inte skulle ha tillämpat utan stödet från Eftastaten.

48. Eftersom det måste garanteras att stödet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt kommer myndigheten, om en bank vidtar åtgärder som inte är förenliga med de krav som anges i punkt 47 vid en tidpunkt då dess behov av ytterligare kapital borde ha varit uppenbart för ett välskött företag, att fastställa vilka åtgärder som krävs för att begränsa snedvridningen av konkurrensen att lägga till ett belopp motsvarande utflödet av medel till stödbeloppet.

3.1.4 Täckande av det återstående kapitalunderskottet med omstruktureringsstöd

49. Om ett kapitalunderskott kvarstår efter det att åtgärderna avseende kapitalanskaffning och ansvarsfördelning har vidtagits, kan kapitalunderskottet i princip omfattas av offentlig rekapisering, åtgärder för övertagande av värdeminskade tillgångar eller en kombination av båda. För att sådant stöd ska vara förenligt med den inre marknaden måste en omstruktureringsplan som utarbetats i enlighet med de relevanta avsnitten i krisriktlinjerna lämnas till myndigheten.

3.2 UNDSÄTTNINGSTÖD I FORM AV REKAPITALISERING OCH ÅTGÄRDER FÖR ÖVERTAGANDE AV VÄRDEMINSKADE TILLGÅNGAR

50. När myndigheten börjar tillämpa de principer som anges i dessa riktlinjer måste en medlemsstat anmäla en omstruktureringsplan till myndigheten och få dess godkännande av det statliga stödet innan eventuella åtgärder för rekapisering eller övertagande av värdeminskade tillgångar vidtas. Myndigheten kan emellertid undantagsvis godkänna att en Eftastat beviljar sådana åtgärder tillfälligt i form av undsättningsstöd innan en omstruktureringsplan godkänns, om sådana åtgärder är nödvändiga för att bevara den finansiella stabiliteten. Om en Eftastat åberopar denna klausul om finansiell stabilitet kommer myndigheten att begära en förhandsbedömning av den behöriga tillsynsmyndigheten som bekräftar att ett aktuellt (inte framtida) kapitalunderskott föreligger, som skulle tvinga tillsynsmyndigheten att återkalla institutets oktroj omedelbart om inga sådana åtgärder vidtas. Dessutom måste en sådan bedömning kunna visa att det exceptionella hotet mot den finansiella stabiliteten inte kan avvärjas med hjälp av privat kapital på tillräckligt kort tid eller med andra mindre snedvridande tillfälliga åtgärder, till exempel en statlig garanti.
51. Alla undsättningsåtgärder som omfattas av punkt 50 måste anmälas till myndigheten. För att myndigheten tillfälligt ska godkänna en sådan åtgärd måste den vara förenlig med reglerna för ersättning och delandet av bördan för sådana åtgärder enligt rekapiseringsriktlinjerna, 2011 års riktlinjer för förlängning och, i förekommande fall, riktlinjer om värdeminskade tillgångar.
52. Dessutom får undsättningsstöd i form av åtgärder för rekapisering och övertagande av värdeminskade tillgångar inte hindra efterlevnaden av de krav på ansvarsfördelning som ställs i dessa riktlinjer. Följaktligen måste antingen de erforderliga åtgärderna för ansvarsfördelning genomföras som en del av undsättningsstödet eller också måste åtgärderna för rekapisering eller övertagande av värdeminskade tillgångar vara utformade på ett sätt som gör det möjligt att genomföra åtgärderna för ansvarsfördelning i efterhand. Ett sådant genomförande i efterhand kan uppnås till exempel genom rekapisering i en form som har förmånsrätt i förhållande till befintligt kapital och efterställda skuldinstrument, samtidigt som det är förenligt med det tillämpliga ramverket för reglering och tillsyn.
53. När undsättningsstödet har godkänts ska Eftastaten lämna in en omstruktureringsplan i linje med omstruktureringsriktlinjerna inom två månader efter beslutet om att tillfälligt godkänna stödet. Omstruktureringsplanen kommer att bedömas på grundval av omstruktureringsriktlinjerna, med beaktande av de principer om ansvarsfördelning som beskrivs i dessa riktlinjer.

3.3 ORDNINGAR FÖR REKAPITALISERING OCH OMSTRUKTURERING AV SMÅ INSTITUT

54. Stöd till små banker tenderar att påverka konkurrensen mindre än stöd till större banker. Av denna anledning och för att säkerställa en proportionell administrativ behandling är det lämpligt att tillåta ett enklare förfarande för små banker samtidigt som man ser till att snedvridningen av konkurrensen begränsas till ett minimum. Därför är myndigheten beredd att godkänna ordningar för rekapitalisering och omstrukturering av små institut när sådana ordningar har ett väl avgränsat syfte och är begränsade till en sexmånadersperiod, under förutsättning att de är förenliga med de principer som anges i krisriktlinjerna och särskilt uppfyller kraven på ansvarsfördelning i dessa riktlinjer. Tillämpningen av en sådan ordning ska dessutom begränsas till banker med en total balansomslutning på högst 100 miljoner euro. Summan av balansomslutningarna för de banker som får stöd på grundval av ordningen får inte överstiga 1,5 % av bankernas totala tillgångar på den inhemska marknaden i den berörda Eftastaten.
55. Myndigheten kommer att utvärdera sådana ordningar för att kontrollera om de fyller sitt syfte och tillämpas korrekt. I detta sammanhang måste Eftastaten lämna en rapport om tillämpningen av ordningen halvårsvis efter det att ordningen har godkänts.

4. GARANTIER OCH LIKVIDITETSSTÖD UTANFÖR TILLHANDAHÅLLET AV LIKVIDITET FRÅN EN CENTRALBANK

56. Likviditetsstöd och skuldgarantier stabiliserar temporärt skuldsidan i en banks balansräkning. Till skillnad från åtgärder för rekapitalisering eller övertagande av värdeminskade tillgångar som i princip ska föregås av anmälan av en omstruktureringsplan från den berörda Eftastaten och godkännas av myndigheten innan de kan beviljas, kan myndigheten godta att Eftastater anmäler garantier och likviditetsstöd som ska beviljas efter att tillfälligt ha godkänts som undsättningsstöd innan en omstruktureringsplan har godkänts.
57. Garantier och likviditetsstöd kan anmälas individuellt till myndigheten. Dessutom kan myndigheten för högst sex månader godkänna stödordningar som omfattar likviditetsåtgärder.
58. Sådana ordningar måste begränsas till banker som inte lider av ett kapitalunderskott. Om en bank med ett kapitalunderskott är i akut behov av likviditet krävs det en individuell anmälan till myndigheten⁽²¹⁾. Under sådana omständigheter kommer myndigheten att tillämpa det förfarande som anges i punkterna 32–34 i tillämpliga delar, inklusive kravet på en omstrukturerings- eller avvecklingsplan, om inte stödet återbetalats inom två månader.
59. För att godkännas av myndigheten måste garantier och likviditetsstöd uppfylla följande krav:
- Garantier får beviljas endast för kreditinstituts nyemitterade prioriterade skulder (efterställd skuld omfattas inte).
 - Garantier får beviljas endast för skuldinstrument med en löptid från tre månader till fem år (eller högst sju år i fråga om täckta obligationer). Garantier med en löptid på mer än tre år ska, utom i vederbörligen motiverade fall, begränsas till en tredjedel av de totala garantierna som beviljats den berörda banken.
 - Den lägsta ersättningsnivån för de statliga garantierna måste ligga i linje med den formel som anges i 2011 års förlängningsriktlinjer.
 - En omstruktureringsplan ska lämnas till myndigheten inom två månader för varje kreditinstitut som beviljats garantier för nya skulder eller förnyade skulder för vilka, vid tidpunkten för beviljandet av den nya garantin, de totala utestående garanterade skulderna (inklusive garantier som beviljats innan beslutet antogs) överstiger både en kvot på 5 % av de totala skulderna och ett totalt belopp på 500 miljoner euro.
 - För kreditinstitut som orsakar att garantin tas i anspråk ska en individuell omstrukturerings- eller avvecklingsplan läggas fram inom två månader efter det att garantin tagits i anspråk.
 - Mottagarna av garantier och likviditetsstöd ska avstå från att göra reklam som hänsyftar på statligt stöd och att tillämpa en aggressiv affärsstrategi som den inte skulle ha tillämpat utan stödet från Eftastaten.

⁽²¹⁾ Banker som redan har mottagit godkänt undsättningsstöd vid tidpunkten för ikraftträdandet av dessa riktlinjer men ännu inte fått omstruktureringsstödet slutligt godkänt kan få stöd på grundval av en ordning för likviditetsstöd utan individuell anmälan.

60. För garantiordningar och ordningar för likviditetsstöd ska dessutom följande kriterier vara uppfyllda:
- Stödordningen ska begränsas till banker utan kapitalunderskott, vilket ska intygas av den behöriga tillsynsmyndigheten i enlighet med punkt 28.
 - Garantier med en löptid på mer än tre år ska begränsas till en tredjedel av de totala garantier som beviljats den berörda banken.
 - Eftastaterna ska var tredje månad rapportera till myndigheten om i) genomförandet av stödordningen, ii) de garanterade skulderna och iii) de faktiska avgifter som tagits ut.
 - Eftastaterna ska komplettera sina rapporter om genomförandet av stödordningen med tillgänglig uppdaterad information om kostnaderna för jämförbara icke-garanterade skuldemissioner (typ, volym, kreditvärdighet, valuta).
61. I undantagsfall kan man också godkänna garantier som omfattar Europeiska investeringsbankens exponering mot banker i syfte att återställa utlåningen till realekonomin i länder med kraftigt försämrade lånevillkor jämfört med genomsnittet i EES. Vid bedömningen av sådana åtgärder kommer myndigheten särskilt att undersöka om de medför en otillbörlig fördel som till exempel skulle kunna göra det möjligt för dessa banker att utveckla andra affärsverksamheter. Sådana garantier får omfatta högst en sjuårsperiod. Om sådana garantier godkänns av myndigheten behöver banken inte lägga fram någon omstruktureringsplan.

5. CENTRALBANKERNAS TILLHANDAHÅLLANDE AV LIKVIDITET OCH IANSPRÅKTAGANDE AV INSÄTTARGARANTISYSTEM OCH AVVECKLINGSFONDER

62. Myndigheten anser till exempel att centralbankers penningpolitiska verksamhet, såsom operationer på den öppna marknaden och stående faciliteter, inte omfattas av reglerna om statligt stöd. Riktat stöd till ett visst kreditinstitut (vanligen kallat likviditetsstöd i nödlägen) kan utgöra statligt stöd om inte samtliga följande villkor är uppfyllda ⁽²²⁾:
- Finansinstitutet i fråga är tillfälligt illikvid men solvent vid den tidpunkt då likviditetsfaciliteten ställs till förfogande och denna facilitet inte är en undantagsåtgärd och en del av ett större stödpaket.
 - Faciliteten är fullständigt garanterad av säkerheter med värderingsavdrag (*haircuts*) i förhållande till facilitetens kvalitet och marknadsvärde.
 - Centralbanken tar ut en straffränta av stödmottagaren.
 - Åtgärden vidtas på centralbankens eget initiativ, och backas framför allt inte upp av någon motgaranti från staten.
63. Interventioner i form av insättargarantiordningar för att ersätta insättarna i enlighet med Eftastaternas skyldigheter till följd av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG ⁽²³⁾ utgör inte statligt stöd ⁽²⁴⁾. Om detta slags ordningar eller liknande system används i samband med omstrukturering av ett kreditinstitut kan de dock utgöra statligt stöd. Även om ordningen i fråga omfattar medel från den privata sektorn kan den anses utgöra statligt stöd i den mån som den står under statlig kontroll och om staten fattar beslut om dess tillämpning ⁽²⁵⁾. Myndighetens bedömning av huruvida detta slags interventioner är förenliga med den inre marknaden kommer att ske på grundval av dessa riktlinjer.
64. Bedömningen av huruvida statligt stöd i form av rekonstruktionsfonder är förenligt med den inre marknaden kommer att ske på grundval av dessa riktlinjer.

6. SÄRSKILDA ÖVERVÄGANDEN RÖRANDE AVVECKLINGSTÖD

6.1 ALLMÄNNA PRINCIPER

65. Eftastaterna bör uppmantra att aktörer som inte är ekonomiskt lönsamma avvecklas, samtidigt som de ser till att avveckling kan ske under ordnade former så att den finansiella stabiliteten inte äventyras. En ordnad avveckling av ett kreditinstitut i svårigheter bör alltid övervägas när det inte är troligt att institutet i fråga kan återställa sin långsiktiga lönsamhet.

⁽²²⁾ I sådana fall kommer åtgärderna att bedömas som en del av omstruktureringsplanen.

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG av den 30 maj 1994 om system för garanti av insättning (EGT L 135, 31.5.1994, s. 5), som avses i punkt 19a i kapitel II ii i bilaga IX till EES-avtalet.

⁽²⁴⁾ Se analogt mål T-351/02, Deutsche Bahn mot kommissionen, REG 2006, s. II-1047, punkt 114, och mål C-460/07, Puffer, REG I-3251, punkt 70.

⁽²⁵⁾ Se den danska avvecklingsordningen (EUT C 312, 17.11.2010, s. 5).

66. Myndigheten är medveten om att det eventuellt inte går att använda vanliga insolvensförfaranden för att avveckla kreditinstitut på grund av kreditinstitutens specifika förhållanden och det faktum att det inte finns någon mekanism som gör det möjligt att rekonstruera kreditinstitut utan att äventyra den finansiella stabiliteten. Av denna anledning kan statliga åtgärder för att stödja en avveckling av ett nödlidande kreditinstitut anses vara förenliga med den inre marknaden, under förutsättning att de villkor som anges i punkt 44 är uppfyllda.
67. Det är meningen att en avveckling under ordnade former ska leda till att det nödlidande kreditinstitutets verksamhet upphör inom en föreskriven tid. Detta mål medför att det inte är möjligt att ingå några nya affärsförbindelser med tredje part. Det hindrar dock inte att pågående affärstransaktioner fullföljs i den mån som detta leder till att man kan minska avvecklingskostnaderna. Dessutom måste man vid en avveckling så långt som möjligt använda sig av ett konkurrensutsatt förfarande när man säljer av delar av verksamheten eller tillgångar. En avveckling under ordnade former innebär att intäkterna av all eventuell försäljning av tillgångar används för att täcka avvecklingskostnaderna.
68. Eftastaterna kan använda sig av ett antal olika instrument för att organisera avvecklingen av nödlidande kreditinstitut. Statliga stödåtgärder som genomförs till stöd för en sådan avveckling måste vara förenliga med de principer som anges i punkterna 69–82.

6.2 VILLKOR FÖR GODKÄNNANDE AV ORDNINGAR FÖR AVVECKLINGSSTÖD

69. Eftastaterna måste tillhandahålla en plan som anger hur avvecklingen under ordnade former för ett kreditinstitut ska gå till.
70. Myndigheten kommer att bedöma om de åtgärder som vidtas för att rekonstruera ett kreditinstitut är förenliga med den inre marknaden, så som anges i avsnitten 2, 3 och 4 i omstruktureringsriktlinjerna, med nödvändiga ändringar.
71. De särskilda villkor som gäller för en avveckling under ordnade former ger anledning till de synpunkter som anges i punkterna 72–78.

6.2.1 Begränsning av avvecklingskostnaderna

72. Eftastaterna bör visa att stödet ger kreditinstitutet möjlighet till en verklig ordnad avveckling, samtidigt som stödet begränsas till det nödvändiga för att hålla institutet flytande under avvecklingsfasen med beaktande av det uppsatta målet och i överensstämmelse med ansvarsfördelningskraven i dessa riktlinjer.

6.2.2 Begränsning av snedvridningen av konkurrensen

73. För att undvika otillbörlig snedvridning av konkurrensen bör avvecklingsfasen begränsas till den period som är absolut nödvändig för att avvecklingen ska kunna genomföras under ordnade former.
74. Så länge det stödmottagande kreditinstitutet fortsätter sin verksamhet får de inte aktivt konkurrera på marknaden eller inleda ny verksamhet. Dess verksamhet ska i princip begränsas till en fortsättning och ett fullbordande av de pågående verksamheterna för befintliga kunder. Nya verksamheter med befintliga kunder ska begränsas till förändringar av avtalsvillkoren i befintliga kontrakt och omstrukturering av befintliga lån, så länge sådana ändringar förbättrar den berörda tillgångens nettonuvärde.

75. Ett kreditinstitut under avveckling måste utforma sin prissättningspolitik så att denna ger kunderna incitament att söka efter attraktivare alternativ.
76. Om det krävs en bankkrojt, t.ex. för en avvecklingsenhet (*rump bank*) eller ett tillfälligt institut som skapats enkom för en ordnad avveckling av ett kreditinstitut (s.k. brobank) ska dessa begränsas till de verksamheter som är absolut nödvändiga för avvecklingen. Den behöriga tillsynsmyndigheten bör så snart som möjligt dra in bankkrojten.

6.2.3 Ansvarsfördelning

77. Vid en ordnad avveckling måste man se till att minimera den moraliska risken, bland annat genom att man ser till att inget ytterligare stöd ges som är till gagn för aktieägarna eller innehavarna av efterställda fordringar. Av denna anledning får inte krav från aktieägarna och innehavarna av efterställda fordringar överföras till någon pågående ekonomisk verksamhet.
78. Avsnitten 3.1.2 och 3.1.3 ska gälla i tillämpliga delar.

6.3 FÖRSÄLJNING AV ETT KREDITINSTITUT UNDER PÅGÅENDE AVVECKLING UNDER ORDNADE FORMER

79. Försäljning av ett kreditinstitut när en avveckling under ordnade former pågår kan innebära statligt stöd till köparen, såvida inte försäljningen sker genom ett öppet, ovillkorat och konkurrensutsatt anbudsförfarande och tillgångarna säljs till högstbjudande. Sådana konkurrensutsatta anbudsförfaranden ska, i förekommande fall, möjliggöra försäljning av delar av institutet till olika anbudsgivare.
80. Vid bedömningen om det föreligger stöd till köparen av ett kreditinstitut, eller delar därav, ska myndigheten undersöka om
- försäljningen sker på ett öppet, ovillkorat och icke-diskriminerande sätt,
 - försäljningen sker på marknadsvillkor,
 - kreditinstitutet eller staten, beroende på vilken struktur som valts, söker att maximera försäljningspriset för de tillgångar och skulder som berörs.
81. Om myndigheten anser att stöd till köparen föreligger kommer den att göra en separat bedömning av huruvida detta stöd är förenligt med den inre marknaden.
82. Om stöd utgår till den ekonomiska verksamhet som säljs (till skillnad från köparen av verksamheten) kommer stödets förenlighet att granskas separat i ljuset av dessa riktlinjer. Om avvecklingsförfarandet omfattar försäljning av en ekonomisk enhet som har en betydande marknadsandel kommer myndigheten att bedöma huruvida det behövs åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen till följd av stödet till den ekonomiska enheten, och kontrollera att den enhet som uppstår till följd av försäljningen är lönsam. Vid denna bedömning kommer myndigheten att beakta köparens storlek och styrka i förhållande till den köpta verksamhetens storlek och styrka.

6.4 VILLKOR FÖR GODKÄNNANDE AV ORDNINGAR FÖR AVVECKLING UNDER ORDNADE FORMER

83. Eftastaternas genomförande av ordningar för att hantera kreditinstitut i svårigheter kan omfatta möjligheten att ge stöd för att garantera en avveckling, under ordnade former, samtidigt som negativa spridningseffekter till sektorn och ekonomin som helhet begränsas.
84. Myndigheten anser att ordningar för avvecklingsstöd för kreditinstitut av begränsad storlek ⁽²⁶⁾ kan godtas, förutsatt att de är väl utformade så att de överensstämmer med kraven på att aktieägare och innehavare av efterställda fordringar ska vara med och dela bördan enligt punkt 44 och förebygger moraliska risker och andra konkurrenshot.
85. Sådana ordningars förenlighet kommer att bedömas i ljuset av villkoren i avsnitt 3. När en ordning anmäls till myndigheten ska Eftastaterna därför tillhandahålla detaljerade uppgifter om förfarandet och villkoren för interventionen till förmån för det stödmottagande institutet.
86. Eftersom omfattningen av konkurrensnedvridning kan variera beroende på det stödmottagande institutets art och marknadsposition kan en individuell bedömning behövas för att se till att förfarandet inte leder till orimlig konkurrensnedvridning. Därför ska stödåtgärder inom ramen för godkända ordningar anmälas individuellt för godkännande om de riktas till kreditinstitut med sammanlagda tillgångar på över 3 000 miljoner euro.

6.5 ÖVERVAKNING

87. Medlemsstaterna ska regelbundet, och minst en gång om året, rapportera om genomförandet av de ordningar som godkänts enligt avsnitt 6.4. Dessa rapporter ska omfatta uppgifter om varje kreditinstitut som avvecklas i enlighet med avsnitt 6.4.
88. För att ge myndigheten möjlighet att övervaka den ordnade avvecklingens fortskridande och inverkan på konkurrensen ska Eftastaterna regelbundet, och minst en gång om året, rapportera om avvecklingens fortskridande för varje bank som avvecklas, och lämna en slutrapport vid avvecklingens slut. I vissa fall kan en övervakande förvaltare, en avyttringsförvaltare eller både och utses för att garantera att villkoren och skyldigheterna i stödtilståndet efterlevs.

⁽²⁶⁾ Se t.ex. den danska avvecklingsordningen N 407/2010 (EUT C 312, 17.11.2010, s. 7).

7. TILLÄMPNINGSDATUM OCH VARAKTIGHET

89. Myndigheten kommer att tillämpa de principer som anges i dessa riktlinjer från och med den 1 december 2013.
90. De anmälningar som registrerats hos myndigheten före den 1 december 2013 granskas emellertid enligt de villkor som gällde när anmälan gjordes.
91. Myndigheten kommer att granska förenligheten med EES-avtalet av allt stöd som beviljas utan myndighetens godkännande och därmed i strid med artikel 1.3 i del I av protokoll 3 till avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol på grundval av dessa riktlinjer, om en del eller allt stöd beviljas efter det att dessa riktlinjer offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* och EES-supplementet till denna.
92. I alla andra fall kommer den att genomföra granskningen på grundval av de krisriktlinjer som gäller vid den tidpunkt då stödet beviljas.
93. Myndigheten kommer att se över dessa riktlinjer när så anses lämpligt, bland annat för att ta hänsyn till förändrade marknadsvillkor eller förändrad regleringsmiljö som kan påverka reglerna i riktlinjerna.
94. 2008 års bankriktlinjer upphävs från och med den 30 november 2013.
95. Punkt 47 och bilaga 5 till riktlinjerna om värdeminskade tillgångar ska utgå.
96. Omstruktureringsriktlinjerna ska ändras på följande sätt:

I punkt 4 ska den första meningen ersättas med följande: "När ett finansinstitut har fått statligt stöd bör den berörda Eftastaten ge in en omstruktureringsplan, i syfte att bekräfta eller återställa en långsiktig lönsamhet utan statligt stöd för enskilda banker."

Fotnot 6 avseende punkt 4 ska utgå.

I punkt 7 ska den tredje strecksatsen ersättas med följande: "Övervakningsmyndigheten kommer att tillämpa den grundläggande principen om en lämplig ansvarsfördelning mellan Eftastaterna och de stödmottagande bankerna med hänsyn tagen till läget i finanssektorn."

Punkt 8 ska utgå.

I fotnot 28 till punkt 21 ska den första meningen ersättas med följande: "Se punkt 6 i bankmeddelandet från 2013."

Punkt 25 ska ersättas med följande: "Varje avvikelse från en lämplig på förhand fastställd ansvarsfördelning som undantagsvis kan ha beviljats innan en omstruktureringsplan har godtagits för att skapa finansiell stabilitet, måste kompenseras genom ytterligare bidrag i ett senare skede av omstruktureringen, till exempel i form av klausuler om återbetalning eller genom en mer omfattande omstrukturering som åtföljs av ytterligare åtgärder för att begränsa snedvridning av konkurrensen."
